

K.K.T.C.
YAKIN DOĞU
ÜNİVERSİTESİ

FEN – EDEBİYAT FAKÜLTESİ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI BÖLÜMÜ

“ŞİPSEVDİ ROMANININ İNCELENMESİ”

BİTİRME ÇALIŞMASI

Çalışma Danışmanı: Doç. Dr. Bülent YORULMAZ

Çalışmayı Hazırlayan: Birgül KARADAŞ

Numarası ve Sınıfı: 950863 / 4-C

Haziran 1999 Lefkoşa/KIBRIS

Hüseyin Rahmi Gürpınar

“Şıpsevdi”

(ROMAN)

ÖNSÖZ

Yakın Doğu Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Yeni Türk Edebiyatı kapsamı içerisinde Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın "Şıpsevdi" adlı romanındaki kılık-kıyafet ve yer-mekan adlarının bilinmeyen kelimeleri çıkarılmış, alfabetik sırasıyla düzenlenmiştir.

Çalışmamda bana yardımcı olan gerekli bilgileri veren Doç. Dr. Bülent Yorulmaz'a teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

1. GİRİŞ.....	1
2. YAZARIN HAYATI.....	2-8
3. BİLİNMEYEN KELİMELEER VE MANALARI.....	9-26
4. İNDEKS.....	27-32
5. KAYNAKÇA.....	33

1. GİRİŞ

(ŞİPSEVDİ) ROMANIN ÖZETİ

Pehlevi-zade Meftun Bey okumak için gittiği Paris'te yıllarca kalır, okumaz, Fransa dönüşü" Erenköyü'ndeki babadan kalma köşkünde alafranga bir hayat sürmek hevesine kapılır.

Köşk komşusu Kaşıkçılar Kethüdası Kasım Efendi çok zengin, fakat çok cimri, aynı zamanda çok bağınaz bir adamdır. Sürmek istediği hayatı uygulayabilmek için çok paraya ihtiyacı olan Meftun, Kasım Efendinin görgüsüz ve bağınaz kızı Edibe ile evlenmeği tasarlar. Bu evlenmeye Kasım Efendinin razı olmayacağını bildiği için, cimri adam para ile avlamayı kurar ve kendisine, Şark Demiryolları Piyangosu'nun on beş bin liralık büyük ikramiyesi vurdu söylentisini çıkartır. Kasım Efendi beş yüz lira ağırlık alarak kızını verir. Meftun'un kızkardeşi Lebibe'yi de Kasım Efendi'nin oğlu Mahir alır. Hasis ihtiyar, kızının da, oğlunun da bakımını Meftun'un üstüne bırakır. Boğazına kadar borca giren Meftun, kayınbiraderi Mahir'i kandırarak ona, Kasım Efendinin mührünü ve kasasındaki altı yüz lira para ile Balıkpazarı'ndaki bir hanın senedini çaldırtır. İki bin lira borç karşılığında ham ipotek eder.

Kasım Efendi işi öğrenince, Meftun'u zorlayarak kızını boşatır, oğlunu da reddeder.

Mahir, sevdiği bir kadının hıyanetini öğrenince, kendini öldürür. Meftun Paris'e kaçar. Edibe babasının yanına gider, fakat kocasından aldığı alafrangalık dersinin etkisiyle, eve gizlice erkek almağa başlar, bunu öğrenen Kasım Efendiye inme iner.

Meftun, Kasım Efendiden kalacak servete konabilmek için eski karısıyla yeniden evlenmeyi düşünmekte ve İstanbul'a dönebilmek için Kasım Efendinin ölümünü beklemektedir.

2. HÜSEYİN RAHİMİ GÜRPINAR'IN HAYATI

19 Ağustos 1864'te İstanbul (Beyoğlu-Ayaspaşa)'da dünyaya gözlerini açar. Babası Mehmet Sait Paşa, anası Ayşe Sıdika Hanım'dır. Anasını üç dört yaşlarında kaybeder. Babası başka bir kadınla evlenir: görevi gereği Girit'e gider. Dört yaşında mektebe başlar. Bir yıl sonra İstanbul'a dönerler. Çocukluk yıllarını teyzesi ve büyükanasının Aksaray'daki konağında geçirir. Aksaray'da Ağaçoğlu'da bulunan Yakupağa Mektebi'ne devam eder. Girit'e gidip geldikten sonra on yaşlarında Mahmudiye Rüştîyesi'nde öğrenimini sürdürür. Buradan, Mahrec-i Aklam adıyla anılan İdadiye geçer. Tarih öğretmeni Abdurrahman Şeref Bey'in yardımıyla Mekteb-i Mülkiye'ye yazılır (1878): iki yıl kadar burada okur. Öğrenimini hastalığı nedeniyle yarım bırakır (1880). Babasının hastalanması üzerine Yanya (Girit)'ya gider. Orada özel dersler alarak Fransızcasını ilerletir. Vidinli Tevfik Paşa'nın kendisine vermiş olduğu Fransızca kitaplardan yararlanır. Fransızcadan çevrilmiş olan Monte Cristo, Lord Hobb gibi eserleri okur.

H. Rahmi, Ynayı'da döndükten sonra Adliye Umar-ı Cezaiyye (Ceza işleri) Kalemî'ne memur olarak girer. Bir süre ikinci Ticaret Mahkemesi'nde görev alır. Nafia Nezareti (Bayındırlık Bakanlığı) Tercüme Kalemin'de çalışırken bu hayattan sıkılır. Meşrutîyetin ilanı üzerine, devlet memurluğundan ayrılır, edebiyat hayatına atılır. Geçimin kalemiyle sağlamaya başlar.

H. Rahmi, yazı hayatına, on iki yaşında yazmış olduğu "Gülbahar Hanım" adlı oyun denemesiyle başlar. İlk yazısı, "Ceride-i Havadis" te çıkan "Bir Genç Kızın Ayaze-i Şikayeti" adlı mensur şiiridir (24 Kasım 1884). Bunu "İstanbul'da Bir Frenk" başlıklı ilk hikayesi izler (29 Kasım 1884).

"Ceride-i Havadis" te Ahmet Rasim'le birlikte çalışırlar. Beşir Fuat, H. Rahmi'de mizah gücünü keşfeder ve onu "Tercüman-ı Hakikat" gazetesine davet eder. Bu sırada "Şık" romanını yazar (1886). Bu romanıyla Ahmet Mithat'ın takdirini kazanır ve onun manevi evladı olur. Gazeteci olarak "Tercüman-ı Rakikat"te çıkan ilk yazısı "Bülbül Yuvası"dır (16 Haziran 1888). Bu sırada Menemenlizade Tahir ile Beşir Fuat arasında edebi tartışma başlar. Hüseyin Rahmi de bu tartışmaya "İstîğrak-ı Seheri" adlı bir perdelik oyunuyla katılır.

Hüseyin Rahmi, "İkdam" gazetesini yayın hayatına girince "Tercüma-ı Hakikat"ten ayrılır, "İkdam"a geçer (1894). Geçim endişesinden dolayı, İkdam'a yazılar yazarken, Nafia Nezareti Tercüme Kalemine de devam etmek zorunda kalır. Bu gazetede telif ve çeviri romanlar yayımlar. İkdam'da tefrika edilen ve basılan ilk romanı "İffet"tir.

Bu roman, o dönemde Namık Kemal çizgisinde yazan. Vecihi tarzında yazılmış bir romandır (1897). Bunu: "Mutallaka" (1897), "Mürebbiye" (1898), "Bir Mücadele-i Sevda" (1899), "Metres" (1900), "Tesadüf" (1900), "Alafranga" (1901), "Nimetşinas" (1902) telif romanları izler. Bu romanlarıyla kendi janrını sergiler. Daha sonra "Andre Cornelis" (1896), "Frederic ile

Bernerelte" (1897), "Biçare Bakkal" (1903) adlı çeviri romanları yayımlanır. Yazar, bu hazırlık döneminde. "Mürebbiye"nin tefikasıyla büyük üne ulaşır. H. Rahmi'nin 1890-1895 yılları arasında yoğun bir biçimde çeviriyle uğraştığı dikkati çeker. Meşrutiyet'in ilanına kadar çalışmalarına ara verir. Yazı hayatında en verimli devre 1921-1924 yılları arasındır.

Sansür yüzünden tamamlanamayan "Alafranga"yı "Şipsevdi" adı altında "Sabah" gazetesinde yayınlar (1908). Bunu, "Kuyruklu Yıldız Altında bir İzdivaç", "Sevda Peşinde". "Gulyabani" ve "Cadı" romanları izler. Bu roman. Şahabettin Süleyman ile başlayan ve sonra boyutları gelişen tartışmalara cevap olmak üzere, "Cadı Çarpıyor" ra neden olur. H. Rahmi (1329/1913) ve "Şekvet-i Edebiyye" (1329/1913) adlı eserlerini yazar.

"İkdam" gazetesinde tiyatro hakkında yazılar yazar. "Hazan Bülbülü" adlı oyununu Lefrika eder (1913), romanları üzerinde çalışır. "İleri" gazetesinde "Hayattan Sahifeler" (1918), "Son Arzu" (1918), "Cehennemlik" (1920); "Zaman" gazetesinde "Tebessüm-i Elem" (1914); "Memleket" gazetesinde "Toraman" (1919); Söz gazetesinde "Hakka Sığındık" (1919); "İkdam"da "Eşkiya ininde" (1921), "Kesik Baş" (1921). "Muhabbet Tılsımı" (1921). "Tutuşmuş Gönüller" (1922) adlı romanlarını tefrika eder ve kısa hikayeler yazar, bunların dışında. "Cumhuriyet" gazetesinde "İnsanlar Önce Maymun muydu?", "Milliyet" gazetesinde "Ölümler Yaşıyor mu?", "Vakit"de "Deli Filozof, Namuslu Kokotlar" adlı romanları tefrika edilir. Cumhuriyet döneminde "Son Telgraf" gazetesinde ise "Ben Deli miyim?" romanı yayınlanır (1925).

H. Rahmi 1936 yılları arasında 5. Ve 6. Dönem Kütahya milletvekili olarak görev yapar. Hayatını yalnız başına yaşar. 8 Mart 1944'te İstanbul Heybeliada'daki köşkünde ölür. Abbas paşa mezarlığına gömülür.

H. Rahmi, bir kısım eserlerinde olay ve kişileri gerçek hayattan alır. Claude Bernard'ın tıbbı uygulamış olduğu deneysel yöntemi, Emile Zola gibi, roman için araştırma ve inceleme metodu olarak kabul eder. H. Rahmi'ye göre, realizmin ve natüralizmin ilkelerine göre yazabilmek, geniş çapta bir araştırma ve incelemeyi gerektirir. Bu yüzden, eserlerini gözleme, araştırma ve inceleme-ye dayanarak yazar. Gezip gördüğü yerlerde, ilginç bulduğu ve not aldığı bilgileri, romanlarında bu mantık çerçevesinde kullanır. O, düşünce ve yöntem bakımından, realist ve natüralist akımlardan etkilenir; ancak bu ekollerin ilkelerine bağlı kalmaz. H. Rahmi, eserlerinden anlaşıldığına göre, genel olarak bütün ekollere açıktır. Eserlerinde gözleme, hayale, buluşa ve ansiklopedik bilgiye geniş ölçüde yer verir. Realist bir yöntemle örf ve adet romanları yazar (Metres, Utanmaz Adam), Nitekim, Prof. Kenan AKYÜZ de onun töre romanı üzerinde yoğunlaştığına dikkatleri çeker. H. Rahmi'nin edebiyatımızda natüralizmin öncüsü olduğunu iteri sürer (Modern Türk Edebiyatı'nın Ana Çizgileri 1).

H. Rahmi. kısa hikayelerinde ayrıntılardan uzak durur. Karakter çözümlememesinden çok. olaylar ve sorunlar üzerinde yoğunlaşma gösterir. Hikayelerinde ana vakaya bağlı kalır: teknik bakımdan başarılı olduğu gözlenir. Kişilerini orta ve aşağı tabakalardan seçer.

H. Rahmi. sanatı toplum için kullanır. Halkı eğitmek amacına yönelir. Sanatta halkın çıkarlarını gözetmeyi esas alır. Popülist anlayışın temsilcisi olan A. Mithat'ı izler. Halkı bilgilendirmek üzere, hikayeler yazar. Halka vermek istediği mesajı, kişilerin ağzından aktarır. Ahmet Mithat'ın olduğu gibi. Bizzat araya girmez ve kendisi konuşmaz. Okuyucusunu yüksek bir felsefeye doğru çekmeğe uğraşır. Romanları teknik bakımdan başarılı görülmez. Gereksiz yere uzatılan taklitli konuşmalar makale sınırına varan felsefi düşünceler ve vaka dışında kalan bilgi kırıntıları yüzünden olayın gidişi kimi zaman aksar ve başarı grafiği düşmeğe başlar. Okuyucunun yüksek bir felsefeye doğru çekmeye çalışan yazar, eserlerinde fikir kuvvetine önem verir. Eserlerinde toplum hayatımızdaki değişim sürecini eski-yeni çatışması tarzında ele alır. Kimi zaman geleneklerin yıkılışını. kimi zaman da Batı kültürünü özümsemeyen züppe tiplerini gülünç durumlarıyla anlatır. Güldürücü sahnelerle başlayan eserleri genellikle dramatik bir tarzda sonuçlanır. Bilgi, yaş, sevet ve sınıf ayrılıkları yüzünden aile kurumlarının çöküşünü gözler önüne serer. Ahlaki çöküşün fertten topluma doğru genişlediğini belirtir. Romanları genellikle ahlaki ders verir. Olayları hayatın içinden alır. İstanbul halkının örf ve adetlerini bütün incelikleriyle ortaya koyar; çeşitli tip ve karakterleri yaşatır. Konuları kimi zaman romantiktir, ancak yazışı bakımından realistir.

H. Rahmi, eserleriyle halkın değer yargılarını değiştirmeyi amaçlar. Geleneksel yaşama biçimi yerine, pozitivist (olgucu) düşünceden kaynaklanan yeni bir hayat tarzı önerir. Bu durum, romanlarındaki temel çatışmayı doğurur. Cumhuriyet dönemine kadar bu anlayışını sürdürür. Yenileşme sürecinde, aile yaşantısında beliren sarsıntılar ve sosyal sorunlar üzerinde yoğunlaşır (Tesadüf, Sevda Peşinde, Tebessüm-i Elem, Son Arzu, Cehennemlik, Toraman...) Batıl inançlar, aile geçimsizliği ve yüzeysel banlılaşma gibi konular üzerinde durur. Tanzimat'tan Cumhuriyet'e kadar insanların hayatında görülen değişimleri, olaylar içerisinde işler. -Eski-yeni çatışmasını, ana tema olarak ele alır. Taklitçi ve züppe tipini karşımıza çıkarır (Şık, Şıpsavdi...). Bu geçiş sürecindeki uyumsuzluğun aile hayatına yansıyan olumsuz etkilerini sergiler. Zevk içinde yaşa mak isteyen, ahlaksızca yaşamayı benimseyen ve değer yargılarını hiçe sayan anlayışı yerer (Hakka Sığındık, Billur Kalb, Tebessüm-i Elem, Cehennemlik, Muhabbet Tılsımı, Ben Deli miyim?, Kokotlar Mektebi, Utanmaz Adam...).

"Ben Deli miyim, Utanmaz Adam" ve "Deli Filozof" adlı romanlarında, tabiatçı görüşün, din karşısındaki tutumlarını ele alır. O dini inanç ve düşünceye saygılıdır. Dini değer ve tavırların

yanlış yorumlanmasını eleştirir. Hayatın her alanında ikiyüzlülüğe karşı çıkar. Romanlarında aşk konusunu da işleyen yazar, evli insanların ,gizli ve yasak aşklarını dile getirir. Kadın-erkek ilişkisi üzerinde durur feminist bir anlayışla karşımıza çıkar. Eserlerinde, evli çiftlerin mutlu olmadıklarına tanık oluruz. Bunun nedeni, yazarın aşkı çılgınlık sayması ve korkunç bir cinsektutku olarak algılamasıdır. Ona göre aşk, doyuma ulaşınca söner. O nedenle, eserlerinde aldatmalar sıkça görülür. Eşlerini aldatanlar, daima aşağılanır ve ince bir mizahla horlanırlar. H. Rahmi. bu çirkin ve kötü çözümleri, mizaha dayalı sert bir realizmle anlatır. Toplum hayatımızın gülünç yanlarını zarif ve mizahi tasvirlerle ortaya koyar. O mizaha ağırlık veren bir romancıdır. Okuyucularını güldürmesini ve ağlatmasını çok iyi bilir. Onun romanlarında gülen ve ağlatan tavır, kimi zaman ayarı ayrı ,kim zaman da birlikte karşımıza çıkar. Refik Halit KARAY, onun romanlarını gereksiz yere uzatılmış ve doldurulmuş bulur, bu kusurunda arındırılmış olsaydı, en büyük mizah romancımız olabilirdi, der, Ahmet Hamdi TANPINAR ise. H. Rahmi, mizahı biraz psikolojiyle birlikte yürütmüş olsaydı, iyi bir sanatçı olabilirdi, yargısına varır. Buna karşılık romanımızda gerçek konuşmanın H. Rahmi ile başladığını da ifade eder. Onun romanlarında. her türden konuşmaya rastladığımızı da bu arada belirtelim. Kapı önünde, pencereden pencereye, tramvayda, laf atışmaları ve yarenlikler, hareketli bir şekilde, en hoş, en çok ilgi çeken yerler olarak belirir. Romanlarındaki canlılığı bu konuşmalar sağlar.

H. Rahmi. romanlarında eski ve yeni İstanbul'u tanıtır. İstanbul'un büyük yalı ve konaklarında yaşayan kimselerden, en ıssız semtlerde yaşayan her kesimden insanları, çevreleri yaşayış ve inanış tarzlarıyla anlatır. İstanbul'un gündelik hayatından görüntüler sergiler ve halktan seçtiği kişileri başarılı bir biçimde konuşturur. Bu kişileri, giyim kuşamları, gelenek ve görenekleri,düşünce ve inançlarıyla romanlarına sokar. Ahmet Rasim'de olduğu gibi, İstanbul'un dikkate değer yanlarını tanıtır. Atlı tramvaylar, kağıthane alemleri ramazan geceleri ve mahalle kadınlarının konuşmaları... İstanbul'un yerel renklerini eserlerinde yaşatır. Bu yönüyle romanları töre romanı çizgisinde gelişme gösterir.

H. Rahmi "Şekavet-i Edebiyye" adlı eserinde, yazar olarak her eserinde okuyucularını, eğlenceli fıkralar arasında yüksek bir felsefeye doğru çekmeye çalıştığını belirtir. Amacı akla, bilime dayalı zihniyeti yerleştirmeye katkıda bulunmaktır. Bu toplumsal adalet (Dünyanın Mihveri Kadın mı Para mı?, Cadı, Şipsevdi, Hakka Sığındık, Can Pazar, utanmaz Adam, Kesik Baş.) Kadın-erkek ilişkisi (Mürebbiye, Cehennemlik, Şipsevdi, Deli Filozof, Kokotolar Mektebbi, Tutuşmuş Gönüller,, Kaderin Cilvesi, Bir Muadele-i Sevda) ve din (Deli Filozof. Dünyanın Mihveri Kadın mı Para mı?) üzerine yoğunlaşır.

ESERLERİ

H. Rahmi'nin türlerine göre yazmış olduğu eserler şunlardır.

ROMANLARI;

- Şık* (Ayine, 1305, 192 s.; 1336, 175 s.; 1964, 80 s.; 1966, 1968, 1972, 1979, 87 s.)
- İffet* (1314, 364 s.; 1927, 258 s.; 1965, 1969, 1973, 1979, 136 s.)
- Mutallaka* (1314, 78 s.; 1927, 58.; 1961-Evlad hatırı adıyla-42 s.; 1971-Boşanmış Kadın adıyla-36 s.)
- Mürebbiye* (1315, 424 s.; 1316, 424 s.; 1927, 294 s.; 1954, 1960, 190 s.; 1970, 1973, 1976-Hayattan sayfalar, Kadınlar Vaizi ile birlikte-1981, 164 s.)
- Bir Muadele-i Sevda* (1315, 142 s.; 1946, 192 s.; 1972-Aşk Batağı adıyla- 1982. 172 s.)
- Metres* (1315, 904 s.; 1928, 620 s.; 1945, 381 s.; 1965, 1971, 1982, 304 s.)
- Tesadüf* (1316, 677 s.; 1945, 285 s.; 1967, 262 s.; 1973, 240 s.)
- Nimetsinas* (1317, 273 s.; 1320, 187 s.; 1927, 298 s.; 1965, 164 s.; 1969, 161 s.; 1973, 1981, 159 s.)
- Şipsevdi* (1327, 934 s.; 1946, 381 s.; 1965, 418 s.; 1971, 388 s.; 1977, 1982, 451 s.)
- Kuyruklu Yıldız Altında Bir İzdivaç* (1328, 304 s.; 1958, 166 s.; 1968, 1969, 1972, 1981, Kuyruklu Yıldız Alıntında Bir Evlenme adıyla-136 s.)
- Sevda Peşinde* (1328, 467 s.; 1948, 256 s.; 1972, 234 s.)
- Gulyabani*, (1330, 267 s.; 1938, 170 s.; 1944, 182 s.; 1961, 146 s.; 1965, 143 s.; 1974, 136 s.; 1978 1983-Gönül Ticareti, Melek Sanmıştım Şeytanı birlikte-138 s.)
- Cadı* (1330, 355 s.; 1967, 1971, 1976, 1981, 168 s.)
- Hakka Sığındık* (1335, 240 s.; 1950, 144 s.; 1968, 123 s.; 1973, 1981, 120 s.)
- Toraman* (1335, 295 s.; 1948, 167 s.; 1969. 1973, 1981, 140 s.)
- Hayattan Sahifeler* (1335, 128 s.; 1940, 116 s.; 1970, 79 s.; 1972-; Hayattan Sayfalar adıyla Mürebbiye ve Kadınlar Vaizi ile birlikte-; 1981.)
- Son Arzu* (1338, 404 s.; 1948, 232 s.; 1964, 1972, 198 s.)
- Tebessüm-i Elem* (1339, 664 s.; 1967, 341 s.; 1973-; Acı Gülüş adıyla-344 s.)
- Cehennemlik* (1340, 625 s.; 1966, 312 s.; 1973, 315 s.)
- Efsuncu Baba* (1340, 146 s.; 1954, 99 s.; 1964, 94 s.; 1966, 1975, 1982, 96 s.)
- Ben Deli miyim?* (1341, 704 s.; 1954, 352 s.; 1965, 327 s.; 1967, 1972, 1981, 331 s.)
- Tutuşmuş Gönüller* (1926, 512 s.; 1968, 261 s.; 1974, 264 s.)
- Billur Kalp* (1926, 628 s.; 1967 310 s.; 1974, 314 s.)
- Evlere Şenlik, Kaynanam Nasıl Kudurdu?* (1927, 222 s.; 1955. 133 s.; 1971, 1976, 116 s.)
- Mutebbet Tılsımı* (1928, 371 s.; 1969 1976, 184 s.)

Mezarından Kalkan Şehit (1929,303 s.; 1966, 180 s.; 1973, 1981, 176 s.)

Kokotlar Mektebi (1929, 556 s.; 1968, 287 s.; 1982, 293 s.)

Şeytan İşi (1933,99 s.;1944, 95 s.; 1970, 1975,80 s.)

Utanmaz Adam (1934, 528 s.; 1947, 360 s.; 1964, 1969, 1974, 320 s.)

Eşkiya ininde (1935, 399 s.; 1963. 283 s.; 1968, 1973, 1982, 256 s.)

Kesik Baş (1942, 232 s.; 1963, 165 s.; 1972. 1982, 168 s.)

Gönül Bir Yeldeğirmenidir, Sevda Öğütür (1943, 312 s.; 1972-Gönül Yeldeğirmenidir adıyla- 1982, 222 s.) .

Ölüm Bir Kurtuluş mudur? (1945. VII +132 s.; 1971, 1979, 128 s.)

Dirilen İskelet (1946, 304 s.; 1967, 1976,251 s.)

Dünyanın Mihveri Kadın mı, Para mı? (1949,214 s.; 1971. 1979, 198 s.)

Kaderin Cilvesi (Başımıza Gelenler) (1964,224 s.; 1973. 1981, 195 s.)

Deli Filozof (1964,293 s.. 1969, 1982,328 s.)

Can Pazarı (1968, 367 s.; 1974, 1982, 354 s.) .

İnsanlar Önce Maymun mu İdi? (1968,310 s.. 1982)

Ölümler Yaşıyor mu? (1973. 237 s.)

Namuslu Kokotlar (1973, 300 s.)

HİKAYELERİ;

Kadınlar Vaizi (1336, 1960, 1966,1969 1976 - Mürebbiye ve Hayattan Sayfalar ile birlikte- 1981)

Namusla Açlık Meselesi (1933, 1945, 1972, 1979).

Meyhanede Kadınlar (1925, 1972, 1981,93 s.)

Katil Buse (1933, 1971 Öldüren Öpücü adıyla-, 73 s.. 1979)

İki Hödügün Seyahati (1933, 1948, 1960, 1966, 1973, 1981, 173 s.)

Tünelden İlk Çıkış (1934, 1972,64 s., 1981).

Gönül Ticareti (1939, 1971, 128 s.; 1978 Gulyabani ve Melek Sanmıştım Şeytanı birlikte-. 1983)

Melek Sanmıştım Şeytanı (1943, 1972, 77 s.; 1978- Gulyabani ve Gönül Ticareti birlikte-. 1983)

OYUNLARI:

Hazan Bülbülü (1330, 1968, 1973, 135 s.; 1982.)

Kadın Erkekleşince (1933, 1968,80 s.; 1974.)

Tokuşan Kafalar (1973,94 s.)

İki Damla Yaş (1973,88 s.; 1982)

İstiğrak-ı Seheri (Dramatik bir oyun, Tercüman-ı Hakikat'te yayınlanmış, 1887.)

Mes' üdüz (Basılmamış)

Aşk Delisi (Çeviri) ,

Yazarın romanlarından bir kısmı - Şipsevdi. 1939; Gulyabani. 1965; Kuyruklu Yıldız Altında Bir İzdivaç, 1965-1966; Şipsevdi, 1966-1967-1968; Utanmaz Adam, 1966-1967; Evlere Şenlik, 1967-1968; Kaynanam Nasıl Kudurdu?, 1971-1972; Ölüm Bir Kurtuluş mudur? (İntihar Uzmanı adıyla) oyunlaştırılmış; bir kısmı da filme alınmıştır- Mürebbiye, 1919; Efsuncu Baba, 1949; İffet, 1969; İç Güveysi (Mürebbiye'den yararlanılarak) 1970; Süt Kardeşler (Gulyabani'den yararlanılarak) 1976.).

TENKİTLERİ:

Cadı Çarpıyor ("Cadı" adlı romanı hakkında Şahabettin Süleyman'ın eleştirisi üzerine yazılmıştır, 1913.)

Şekavet-i Edebiyye ("Cadı Çarpıyor" üzerine Şahabettin Süleyman ve Ali Naci'nin yazıları üzerine yazılmıştır, 1913)

Müdafaaname ("Ben Deli miyim?" romanının müstehcenliği ileri sürüldüğü sırada yazdığı yazılarını içerir.)

DERLEMELERİ (Makale, Sohbet. Anı):

Müntahabat-ı Hüseyin Rahmi (3 cilt. 1305/1887, 159+ 159+163 s.)

Sanat ve Edebiyat (1972, 152 s.; Abdullah Tanrıninkulu tarafından derlenen makale ve anılardan oluşur.)

Eti Senin Kemiği Benim (1963, 1973. 1981, 111s.; Hüsamettin BOZOK tarafından derlenen yazıları içerir.)

ÇEVİRİLERİ:

113 Numaralı Cüzdan (Emile Goboriau'dan, 1305/1889).

Bir Kadının İntikamı (Emile Goboriau'dan. 1307/1891).

Batinyol'lu İhtiyar (Emile Goboriau'dan, 1307/1891).

Paris'te Bir Teehhül (Arnold ve JuLes Claretie'den, 1308/1892).

Frederic ile Bernerette (Alfred de Musset'den, 1313/1896).

Biçare Bakkal (Paul de Kock'dan, 1319/1903.)

Andre Cornelis (Paul Bourget'den. 1894)

3. BİLİNMEYEN KELİMELEK VE ANLAMLARI

1. Bölüm

Fotin: Potin, ayakkabı.

Atlas elbise: Yüzü parlak sık dokunmuş bir ipekli kumaştan dikilmiş giysi.

Bohça: İçine çamaşır elbise gibi şeyler koyup sarmaya yarayan dört köşe kumaş.

Fes: Şapka yerine kullanılan, kırmızı, kalın çuhadan yapılmış, tepesinde püskülü olan silindir biçiminde başlık.

Mintan: 1. Yakasız, uzun kollu erkek gömleđi. 2. Gömlek üzerine giyilen kollu yelek.

Saç: Baş derisini kaplayan kıllar.

Etek: 1. Giysinin belden aşağıda kalan bölümü 2. Vücudun belden aşağısına giyilen, değişik biçimlerde genellikle kadın giysisi 3. Giysinin alt kenarı.

Çarşaf: Eskiden kadınların kullandığı ve baştan örtülen pelerinli, etekli sokak giysisi.

Çanta: Kösele, meşin, kumaş gibi hafif malzemeden yapılp büyüklüğüne göre para, evrak, yiyecek koyup taşımaya yarayan kap.

Harmaniye: Bütün vücudu saran, kolsuz ve bazen kukuletalı bir çeşit üst giysisi, pelerin.

Uzun etek:

Kumaş: Pamuk, yün, ipek gibi şeylerden makinede dokunmuş her türlü dokuma. Giysi dikilir.

Güderi eldiven: Bir deri çeşidi ile yapılmış eldiven

2. Bölüm

Kravat: Boyun bağı

Bilezik: Bileğe süs için takılan halka.

3. Bölüm

Gecelik entari: 1. Geceye özgü olan, gece kullanılan genellikle tek parçalı kadın giyeceği. 2. Arap ülkelerinde erkeklerin giydiği uzun düz üstlük.

Şam hırkası: 1. Önden açık kollu genellikle yünden üst akşam giysisi. 2. Daha çok soğuktan korunmak için giyilen, kumaştan, bazen içi pamukla beslenmiş, ceket biçiminde giysi.

Gezi kürkü: Seyahat edilirken giyilen, baz hayvanların giyecek yapmak için işlenmiş postu.

Hamam bohçası: Hamama giderken içine giysi koyulan kumaş.

Takke: İnce kumaştan ve çoğunlukla yarım yuvarlak biçiminde başlık.

4. Bölüm

Entari: --

Şam entarisi: -

Kaloş(galaş): Tabanı tahtadan yapılmış deri ayakkabı.

Potin: Koncu ayak bileğini örtecek kadar uzun olan bağcıklı veya yan tarafı lastikli ayakkabı, fotin.

Kıyafet: Giysi

Çanta: -

Etek: -

Gelinlik: 1. Gelin olma durumu. 2. Gelin giysisi. 3. Gelin giysisi yapmaya uygun kumaş.

Hırka: 1. Önden açık kollu genellikle yünden üst giysisi. 2. Daha çok soğuktan korunmak için giyilen, kumaşta, bazen içi pamukla beslenmiş, ceket biçiminde giysi.

Yüz boyası: Yüzü renklendirmek için yapılan makyaj.

Pudra: Bazı mineral ürünlerin karışımı ile elde edilen, cildi, korumak, düzgün ve güzel göstermek veya kırışıklıkları, pürüzleri gizlemek amacıyla yüze ve tene sürülen, kokulu ince toz.

Esvap: Giysi, giyecek elbise.

Diba: Altın ve gümüş işlemeli bir tür ipek kumaş.

Pırlanta: Bir çok feçetası olacak biçimde yontulmuş foyasız parlak elmas.

İpek elbise: İpek böceği kozaları çözülerek çıkarılan ve dokumacılıkta kullanılan çok ince, esnek ve parlak tele ipek denir. Bu telden yapılmış giysiler vardır.

Allık: Kadınların süs için yanaklarına sürdükleri al boya.

Sürme: Kirpik diplerine sürülen siyah boya.

Yeldirme: Kadınların çarşaf yerine kullandıkları başı örtüsü ile giyilen hafif üstlük.

Takunya(Nahın): Hamam gibi tabanı ıslak olan yerlerde kullanılan üstü tasmalı, tabanı yüksek ağaçtan bir ayak giysisi.

Ayakkabı: Özellikle sokakta ayağı korumak için giyilen ve altı köse, lastik gibi dayanıklı maddelerden yapılan ayak giyeceği, pabuç.

Kundura: Kaba işlenmiş, bağırsız konçsuz ayakkabı.

İskarpın: Ökçeli konçsuz ayakkabı.

Terlik: 1. Genellikle ev içinde giyilen hafif ve türlü biçimlerde olan ayakkabı. 2. Beyaz patiskadan dikilen veya yünden örülen takke, başlık.

Baş örtüsü: Kadınların saçlarını örtmek için kullandıkları örtü, eşarp.

5. Bölüm

Etek: -

Pabuç: Ceket altına giyilen kolsuz ve kısa giysi.

Korsaj: -

Yakalık: 1. Yaka yapmak için kullanılan. 2. Erkek gömleklerinin üzerine takılan eğriti yaka.

Eldiven: Dış etkilerden korumak için ele giyilen kumaş, deri veya kauçuktan yapılan el giysisi.

Yelpaze: Sallandığında küçük bir hava akımı yapan ve özellikle yüzü serinletmeye

yarayan küçük, katlanabilir, taşınabilir araç.

Entari: -

Cep: Genellikle bir şey koymaya yarar, giysinin belli bir yeri açılarak içine yerleştirilen astardan yapılmış torba veya giysinin üzerine konulan parça ile yapılmış yer.

Mendil: Burun ve ter silmek de, bazen de el ve yüz kurulamakta kullanılan küçük kare biçiminde dokuma.

Elbise: Giysi

Pardösü: Serin havalarda öbür giysilerin üzerine giyilen ince üstlük.

Redingot: Arkası yırtmaçlı, etekleri uzun, çift sıra düğmeli, resmi erkek ceketi.

Bohça: -

Elbise yeni: Giysi kolu.

6. Bölüm

Korsaj: -

Jüpon: Giysi altına giyilen etek, iç etek.

Kapela: Şapka

Elbise: Giysi

Fistan: Giysi (İskoç, Arnavut ve Yunanlılarda erkeklerin giydikleri kısa pleli eteklik.)

Fes: -

Ceket: Erkeklerin ve kadınların giydiği genellikle önden düğmeli, kalçayı örten, kollu giysi.

Pantolon: Belden başlayan ve genellikle parçaları ayak bileklerine kadar inen giyecek.

Çakşır: Bir çeşit erkek şalvarı.

Salta: Yakasız, iliksiz, kolları bolca bir tür kısa ceket.

Kuşak: Bele sarılan uzun ve enli kumaş.

Abani sarı: İpekten, sarımtırak dalı nakışlarla işlenmiş bir tür beyaz kumaş. Bu kumaşlardan yapılan abani sarık.

Samur kürkü: Kuzey Avrupa'da yaşayan çok yumuşak ve ince tüyleri olan, postu için avlanan küçük hayvan. Bu hayvanın postunu işlendikten sonra yapılan giysidir.

Altuni kordon: Altın renginde yapılmış kalın ip.

Baston: Yürürken dayanmaya yarayan ağaç veya metalden yapılan araç.

Çorap: Çeşitli ipliklerden örülen, ayağa giyilen giyecek

İskarpin: -

Gözlük: Görme bozukluğu olan gözlerin daha iyi görmesine veya gözleri korumaya yarayan bir çerçeveye yerleştirilmiş çift camdan oluşan araç.

Çarşaf: -

Bohça: -

Çanta: -

Cübbe: Sarıklı din adamlarıyla bazı yaşlı kimselerin giydikleri uzun üstlük.

Abani sarı:

Engürlü safvi: -

Zembil: Hasırdan örülmüş saplı torba.

Altın: Eriyen, kolay işlenen, yüksek değerli, paslanmaz element.

Kostüm: 1. Ceket, pantolon ve bazen de yelekten oluşan erkek takım giysisi. 2.

Çoğunlukla sokakta da giymek için dikilmiş kadın giysisi.

Kravat: Boyun bağı.

7. Bölüm

Elbise: -

Kıyafet: -

Boya: Renk vermek, dış etkilere korumak için eşyanın üzerine sürülen veya içine katılan renkli madde.

Pudra: -

Peçe: 1. Eskiden ülkemizde bugün bazı ülkelerde kadınların sokakta yüzlerine örtükleri siyah örtü. 2. Bir şeyi gizlemek için üzerine çekilen örtü.

Yün: Güzün kırılan koyun tüyü.

İpek: İpek böceği kozaları çözülerek çıkarılan ve dokumacılıkta kullanılan çok ince esnek ve parlak tel.

Kumaş: Pamuk, yün, ipek gibi şeylerden makinede dokunmuş her türlü dokuma.

Kadife: Yüzeyi belirli uzunlukta bırakılmış ham madde lifleriyle kaplı, parlak, yumuşak kumaş.

Dantela: Her türlü iplikle örülen veya bir kumaşın kenarına işlenen türlü biçimde ince ve ağ görünümünde örgü, tentene.

Esvap: -

Terlik: -

Ayakkabı: -

Fistan: -

Fanila: 1. Genellikle ince pamuk ipliğinden dokunmuş, ten üzerine giyilen iç

çamaşırı. 2. Yumuşak yün dokunmuş, hafif ve gevşek kumaş.

Başörtüsü: -

Yeldirme: -

8. Bölüm

Kıyafet: -

Entari: -

Yaka: Giysilerin boyna gelen, boynu çeviren bölümü. Giyeceklerin boyna gelen bölümüne eklenen ve her türlü biçimlerde olan parça.

Altın: -

Don: Giysi, vücudun belde aşağısına giyilen uzun veya kısa iç giysisi, külot.

Gömlek: 1. Vücudun üst kısmına giyilen ince, kollu ve yakalı giysi. 2. Kadınların giydikleri ince kumaştan yapılmış kolsuz, yakasız iç çamaşırı, kombinezon.

Çorap: -

Mendil: -

Çamaşır: İç giysisi.

İç çamaşır: Ten ile dış giysiler arası.

Namazbezi: Üzerinde namaz kılınan seccade veya başa örtülen bez.

Terlik: -

Kınalı saç: Kına ile boyanmış saç.

Kundura: -

Basma: Üzerine bası ile yapılmış, renkli bulunan pamuklu kumaş.

Hırka: -

Baş örtüsü: -

Tentene: Dantela.

Pelüşten: Bir yüzü uzun tüylü, yumuşak ve parlak kadifeye benzer bir kumaş türü.

Hotoz: Kadınların süs için saçlarının üstüne taktıkları, çeşitli renk ve biçimde yapılmış küçük başlık.

Kurdela: Geniş ipekli şerit.

Boncuk: Cam,taş,sedef, tahta,plastik gibi maddelerden yapılan, ortası delik, çoğu yuvarlak ve renkli süs tanesi.

Yüzük: Parmağa geçirilen genellikle metal halka.

Pudra: -

Sürme: -

Allık: -

9. Bölüm

Düğme: Giyecek, yorgan vb. nin bazı yerlerine ilikleyici veya süs olarak dikilen, kemik, metal sedef gibi sert maddelerden yapılmış küçük tutturmalık.

Elbise: -

Firkete: Kadınların saçlarını tutturmak için kullandıkları V biçimindeki naylon, tel veya bağdan saç tokası.

Esvap: -

Yakalık: -

Boyun bağı: Gömlek yakasının altından geçirilip süs olarak bağlanan uzun, enlice kumaş parçası, kravat.

Yelek. -

Gömlek: -

Fanila: -

Pelüş hırka: -

Bürümcük: İpek kumaştan dokunmuş ince bez.

Şal: 1.Genellikle Hindistan'da dokunan, özel motifleri olan değerli bir yün kumaş.2. Kadınların omuzlarını örtmek için kullandıkları geniş atkı.

Entari: -

Fes: -

Paça düğme: Paçadaki düğmeler.

Bornoz: Banyodan çıkarken kurulanmak için kullanılan, önden açık, havludan yapılmış giyecek.

Yedirme: -

10. Bölüm

Potur: Arka tarafında kırmaları çok olan, bacakları dar bir tür pantolon.

11. Bölüm

Akik tespih: Akik taşından yapılmış tespih.

Fes: -

Baston: -

Şapka: Keçe, hasır gibi maddelerden yapılan başlık

Kalpak: Kesit koni biçiminde deri, kürk veya kumaştan yapılmış başlık.

12. Bölüm

Pantolon: -

Çarşaf:-

Kıyafet: -

Düğme: -

Yeldirme: -

Ayakkabı: -

Baş örtüsü: -

Şemsiye: Bir sapın üzerine esnek tellere gerilmiş, açılıp kapanabilen, yağmur ve güneşten korunmak için kullanılan, su geçirmez kumaştan yapılmış taşınabilir eşya.

Boyun bağı: -

Yelpaze: -

Atkı: Soğuğa karşı omuzlara, başa, sırtta veya boyna alınan örtü.

Yaka: -

Hırka: -

Palto: Soğuk havalarda öbür giyeceklerin üstüne giyilen kalın kumaştan giysi.

Terlik: -

Peşamal: Hamamda örtünmek ve kurulanmak için kullanılan ince dokuma.

13. Bölüm

Makferlan: Omuzdan yarı bele kadar inen pelerinden palto.

Elbise: -

Pardösü: -

Kıyafet: -

Şapka: -

Boyun bağı: -

Salon kıyafet: Özel giysi.

Tuvalet: Geceleri özel giyilen şık bir kıyafet.

Fes: -

Peçe: -

Çarşaf: -

Yaşmak: 1. Kadınların ince yüz örtüsü. 2.

Başla birlikte yüzü, ağzı kapatan örtü.

Ferace: Kadınların sokakta giydikleri mantoya benzer, arkası bol, yakasız, çoğu kez eteklere kadar uzayan üst giysisi.

Saat: 1. Bir günlük sürenin yirmi dörtte birine eşit zaman parçası. 2. Günün hangi saatini gösteren alet.

Fistan: -

Prostela: Önlük

Korsaj: -

14. Bölüm

Abani sarık: -

Pantolon: -

Düğme: -

Salta: Yakasız, ilksiz, kolları bolca bir tür kısa ceket.

Şalvar: Genellikle ağzı çok bol olan, bele bir uçkurla bağlanan geniş üst donu.

Yemen: Kalıpla basılıp elle boyanan, kadınların başlarına bağladıkları tül bent.

Redingot: Arkası yırtmaçlı, etekleri uzun, çift sıra düğmeli, resmi erkek ceket.

Yakalık: -

Boyun bağı: -

Kıyafet: -

Gecelik entari: -

Şapka: -

Altın: -

Priyol saat: Saat türü

Mücevher: Değerli süs eşyası.

15. Bölüm

Terlik: -

Etek: -

Don: -

Donsuz: Donu olmayan.

16. Bölüm

Mendil: -

Boncuk: -

Atkı: -

Bilezik: -

Yakut küpeler: Yakuttan yapılmış kadınların kulak memelerine taktıkları süs takısı.

Prostela: -

Pelüş hırka: -

Terlik: -

Hırka: -

Etek: -

Entari: -

Pudra: -

Boncuklu hırka: Boncuklarla süslenmiş hırka.

17. Bölüm

Elmas: Mücevher olarak kullanılan, saydam, değerli taş.

İpek: -

Pırlanta: -

Yüzük: -

Şapka: -

Tüy: -

Saç: -

Sarı saç: -

18. Bölüm

Cep: -

İskarpin: -

Kolalı gömlek: Kolalanarak kullanılıp, giyilen gömlek.

Yakalık: -

Kolluk: 1. Gömlek kollarının ucundaki iliklenen bölüm, manşet. 2. İş yaparken giysiyi korumak için bilekten dirseğe kadar kola geçirilen dikilmiş kumaş parçası.

Fes: -

Pantolon: -

Boyun bağı: -

Pardösü: -

19. Bölüm

Baş örtüsü: -

Sakal: Yetişkin erkeklerde yanak ve çenelerde çıkan kılların tümü.

Bıyık: Üst dudak üzerinde çıkan kıllar.

Saç: -

Boncuk: -

Bilezik: -

Ceket: -

Astar: Giyecek, perde, çanta ayakkabı gibi şeylerde, kumaşın veya derinin iç tarafına geçirilen ince kart.

Pabuç: -

Pamuklu hırka: Pamuk ipinden dokunan hırka.

Kıyafet: -

Yemen: -

Pantuflla: Aba, terlik.

Makyaj: Yüzü güzelleştirmek için boyama, yüz bakımı.

Allık: -

Sürme: -

Kaş: Gözlerin üzerine kemerli birer çizgi oluşturan kısa kıllar.

Kirpik: Göz kapağının kenarındaki kıllar veya bu kıllardan her biri.

Boya: -

Gülsuyu: Gül yağı elde edilme sırasında yan ürün olarak elde edilen kokulu ve renksiz sıvı.

Gliserin: Yağlı maddelerden sabunlaştırma yolu ile çıkarılan renksiz tatlı şurup kıvamındaki sıvı.

Çiçek suyu: Turunçgillerinin imbikten geçirilmesi ile elde edilen güzel kokulu su.

Örtü: Örtmek için kullanılan şey.

Yemen: -

Şalvar: -

Fistan: -

Yakasız gömlek: Yakası olmayan gömlek.

Pantolon: -

YER VE MEKAN ADLARI

1. Bölüm

Aksaray
Avrupa
Bahçe
Banyo
Bonmorşe
Cadde
Çanakçılar kapısı
Çarşamba
Dükkan
Eminönü
Erenköy
Ev
Gümrük
İğciler camisi
İngiltere
İstasyon
Köşk
Kulübe
Laleli
Mahalle
Mahkeme
Manav dükkânı
Manav
Mektep
Nalıncı sokak
Pazar
Sokak
Sultanahmet
Şekerci sokak
Tranvay durağı
Türbe

Üsküdar

2. Bölüm

Erenköy
Konak
Köşk

3. Bölüm

Beyoğlu
İstanbul
Paris

4. Bölüm

Avrupa
Bakkal
Büyükada
Cami avlusu
İlkokul
İstanbul
Kumkapı
Kütüphane
Mahalle
Mahkeme
Paris
Sokak
Şişli
Tıp fakültesi
Uzunçarşı
Üniversite

5. Bölüm

Avrupa
Bahçe

Fransa
Hamam
İngiltere
İtalya
Kütüphane
Mezarlık
New York
Tulumbacı kahvesi
Üsküdar

6. Bölüm

Amerika
Bakkal
Bakkal köyü
Beyazıt
Çiftlik
Dükkan
Erenköy
Fenerbahçe
Feneryolu istasyonu
Göztepe
Haydarpaşa
Kaşıkçılar
Köşk
Kuşdili
Otel
Sokak
Yemek salonu

7. Bölüm

Adalar
Aksaray
Bahçe
Bakırköy

Boğaziçi
Büro
Cami avlusu
Cinci meydanı
Çadır
Çardak
Çarşı hamamı
Çırpıcı çayırı
Dağ
Daire
Deniz
Erenköy
Erenköy istasyonu
Fener
Fenerbahçe
Feneryolu
Fincanlı yokuşu
Göztepe
Haydarpaşa
İlkokul
Kahve
Kalem
Kapalı çarşı
Kayış dağı
Kazlı çeşme
Kebapçı
Köşk
Kuşdili
Kuyumcular içi
Mahalle kahvesi
Mahalle mektebi
Mahalleci dükkânı
Mama
Marmara

Mektep

Oda

Okul

Ortaokul

Sirkeci

Sokak

Şehzadebaşı

Tiyatro binası

Tuvalet

Yakacık

Yazlık

Yedikule

Yenibahçe çayırı

Zeytinburnu

8. Bölüm

Anadolu

Bahçe

Bedesten

Ev

İstanbul

Köşk

Saraçhane

Sokak

9. Bölüm

Adalar

Avrupa

Bahçe

Beyoğlu

Boğaziçi

Çiftehane

Erenköy

Ev

Hapishane

Harem dairesi

İstanbul

Konak

Köşk

Kulübe

Kulüp

Oda

Paris

Sokak

Yalı

10. Bölüm

Bahçe

Beyoğlu

Erenköy

Fener

Fenerbahçe

İstanbul

Mecidiye köy

Sokak

Taksim

Tımarhane

11. Bölüm

Çayır

Çifte havuzlar

Feneryolu

Kahve

Kanzuk eczanesi

Köşk

Sofa

12. Bölüm

Beyoğlu
Cami avlusu
Çifte havuzlar
Fener
Feneryolu
İstanbul
Köşk
Kuşdili
Muayehane
Paris
Sokak
Tımarhane

13. Bölüm

Afrika
Almanya
Avrupa
Beyoğlu
Fransa
Irak
İstanbul
Kütüphane
Laboratuar
Rumeli
Salon
Saray
Şam
Şark demiryolu

14. Bölüm

Almanya
Atina
Avrupa

Avusturya
Balık pazarı
Beyoğlu
Bit pazarı
Çıfıt çarşısı
Frenk ülkeleri
Hamburg
İstanbul
Lyon
Mahalle
Mahalle. Kahveleri
Nuru osmaniye
Oda
Philadelphia
Sokak

15. Bölüm

İstanbul
Kafkas dağları
Pangaltı
Sokak

16. Bölüm

Bahçe
Beyazıt
İspitalya
İstanbul
Köşk
Mahalle
Oda

17. Bölüm

Avrupa
Beyoğlu

Çiftehane

Daire

Erenköy

Feriköy

Galatasaray lisesi

Mezbahalar

Şişli

Balık pazarı

Beyoğlu

Oda

İstanbul

Erenköy

Avrupa

Paris

18. Bölüm

Afrika

Afyon

Asya

Banka

Bedeste

Beyoğlu

Birahane

Büro

Erenköy

Ev

Gazete idaresi

Hamam

Haydarpaşa

Köşk

Meyhane

Okul

Otel

19. Bölüm

Konak

Meyhane

Tuvalet

Bahçe

Ev

Sokak

KILIK – KIYAFET

1. Bölüm

Atlas elbise
Bohça
Çanta
Çarşaf
Etek
Fes
Fotin
Güderi eldiven
Harmaniye
Kumaş
Mintan
Saç
Uzun etek

2. Bölüm

Bilezik
Kravat

3. Bölüm

Gecelik entari
Gezi kürk
Hamam bohçası
Şam hırkası
Takke

4. Bölüm

Allık
Ayakkabı
Başörtüsü
Çanta
Çarşaf
Diba

Entari
Esvap
Etek
Gelinlik
Hırka
İpek elbise
İskarpin
Kaloş, potin
Kıyafet
Kundura
Pırlanta
Pudra
Sürme
Şam hırka
Takunya
Terlik
Yeldirme
Yüz boyası

5. Bölüm

Bohça
Cep
Elbise
Elbise yeni
Eldiven
Entari
Etek
Korsaj
Mendil
Pabuç
Pardösü
Redingot
Yakalık

Yelek

Yelpaze

6. Bölüm

Abani sarık

Altın

Altun kordon

Baston

Bohça

Ceket

Cübbe

Çakşır

Çanta

Çarşaf

Çorap

Elbise

Engürlü sofu

Fes

Fistan

Gözlük

İskarpın

Jüpon

Kapela

Korsaj

Kostüm

Kravat

Kuşak

Pantolon

Salta

Samur kürk

Zembil

7. Bölüm

Ayakkabı

Baş örtüsü

Boya

Dantela

Elbise

Esvap

Fanila

Fistan

İpek

Kadife

Kıyafet

Kumaş

Peçe

Pudra

Terlik

Yeldirme

Yün

8. Bölüm

Allık

Altın

Basma

Baş örtü

Boncuk

Çamaşır

Çorap

Don

Entari

Gömlek

Hırka

Hotoz

İç çamaşırı

Kınalı saç

Kıyafet
Kundura
Kurdela
Mendil
Namaz bezi
Pelüşten
Pudra
Sürme
Tentene
Terlik
Yaka
Yüzük

9. Bölüm

Bornoz
Boyun bağı
Bürümcük
Düğme
Elbise
Entari
Esvab
Fanila
Fes
Firkete
Gömlek
Paça düğme
Pelüş hırka
Şal
Yakalık
Yeldirme
Yelek

10. Bölüm

Potur

11. Bölüm

Akik tesbih
Baston
Fes
Kalpak
Şapka

12. Bölüm

Pantolon
Çarşaf
Kıyafet
Düğme
Yeldirme
Ayakkabı
Başörtü
Şemsiye
Ceket
Boyun bağı
Yelpaze
Atkı
Hırka
Palto
Yaka
Terlik
Peştamal

13. Bölüm

Çarşaf
Elbise
Ferace
Fes

Fistan

Kıyafet

Korsaj

Makferlan

Pardösü

Peçe

Prostela

Saat

Salon kıyafeti

Şapka

Tuvalet

Yaşmak

14. Bölüm

Abani sarık

Altın

Boyun bağı

Düğme

Gecelik entari

Kıyafet

Mücevher

Pantolon

Redingot

Saat

Salta

Şalvar

Şapka

Yakalık

Sarı saç

Siyah tüy

Şapka

Yüzük

Yemeni

15. Bölüm

Don

Donsuz

Etek

Terlik

16. Bölüm

Atkı

Bilezik

Boncuk

Boncuklu hırka

Entari

Etek

Hırka

Mendil

Pelüş hırka

Prostela

Pudra

Terlik

Yakut küpeler

17. Bölüm

Elmas

İpek

Pırlanta

18. Bölüm

Boyunbağı

Cep

Fes

İskarpın

Kolalı gömlek

Kolluk
Pantolon
Pardösü
Yakalık

19. Bölüm

Allık
Astar
Başörtüsü
Bıyık
Bilezik
Boncuk
Boya
Ceket
Çiçek suyu
Fistan
Gliserin

Gülsuyu
Kaş
Kıyafet
Kirpik
Makyaj
Örtü
Pabuç
Pamuklu hırka
Pantolon
Pantufle
Saç
Sakal
Sürme
Şalvar
Yakasız gömlek
Yemen
Yemeni

4. İNDEX

-A-

Abani sarık...: 120, 132
Abani sarık...: 282
Adalar...: 153, 176, 177
Afrika...: 272, 382
Afyon...: 361
Akik tesbih...: 211
Aksaray...: 19, 151
Allık...: 165
Allık...: 417
Allık...: 80
Almanya...: 279, 256
Altın...: 140, 161, 294
Altun kordon...: 128
Amerika...: 19
Anadolu...: 161
Astar...: 412
Asya...: 382
Atina...: 279
Atkı...: 321, 244
Atlas elbise...: 27
Avrupa...: 23, 111, 61, 286, 287, 288, 289,
291, 343, 344, 171, 256, 257, 258,
269, 446
Avusturya...: 279
Ayakkabı...: 155, 243, 82

-B-

Bahçe...: 20, 154, 399, 407, 409, 422, 423,
429, 432, 161, 169, 174, 178, 196,
199, 216, 106, 317
Bakırköy...: 151

Bakkal köyü...: 115
Bakkal...: 82, 124
Balık pazarı...: 424, 433, 435, 280
Banka...: 364
Banyo...: 42
Basma...: 163
Baston...: 130
Baston...: 221
Baş örtü...: 82, 163, 156, 143, 243, 384
Bedeste...: 364, 164
Beyazıt...: 136, 319
Beyoğlu...: 23, 272, 276, 56, 169, 199, 202,
216, 219, 239, 280, 338, 339, 356,
373, 375, 377, 379, 380, 430, 445
Bıyık...: 389
Bilezik...: 49, 321, 406
Birahane...: 380, 382
Bit pazarı...: 282
Boğaziçi...: 153, 176
Bohça...: 27, 110, 132,
Boncuk...: 165, 320, 406, 407
Boncuklu hırka...: 335
Bonmorşe...: 33
Bornoz...: 191
Boya...: 144, 417
Boyun bağı...: 176, 243, 289, 378
Büro...: 152, 365
Bürümcük...: 178
Büyükada...: 60

-C-

Cadde...: 28

Cami avlusu...: 82, 150, 242

Ceket...: 117, 243, 412

Cep...: 104, 365, 378

Cinci meydanı...: 150

Cübbe...: 132

-Ç-

Çadır...: 154

Çakşır...: 120

Çamaşır...: 161

Çanakçılar kapısı...: 38

Çanta...: 38, 40

Çanta...: 68, 132

Çardak...: 154

Çarşaf...: 37, 80, 82, 132, 238, 262

Çarşamba...: 44

Çarşı hamamı...: 154

Çayır...: 215

Çifti çarşısı...: 282

Çırpıcı çayırı...: 151

Çiçek suyu...: 417

Çifte havuzlar...: 212, 243

Çiftehanesi...: 349

Çiftlik...: 126

Çorap...: 130, 161, 165

-D-

Dağ...: 148

Daire...: 154, 352

Dantela...: 154

Deniz...: 148

Diba...: 75

Don...: 161, 162, 314

Donsuz...: 314

Düğme...: 175, 238, 285

Dükkan...: 20, 28, 32, 35, 124

-E-

Elbise yeni...: 111

Elbise...: 109, 115, 130, 143, 175, 254, 255, 263

Eldiven...: 91

Elmas...: 19, 352

Engürlü sofusu...: 132

Entari...: 59, 92, 160, 162, 163, 164, 178, 184, 321

Erenköy istasyonu...: 149

Erenköy...: 381, 41, 42, 45, 147, 176, 122, 124, 126, 130, 201, 215, 346, 445

Esvap...: 75, 155, 175

Etek...: 30, 32, 69, 87, 91, 107, 306, 321, 335

Ev...: 38, 41, 159, 167, 180, 353, 424, 435, 440

-F-

Fanila...: 155, 176

Fener...: 150, 243, 212

Fenerbahçe...: 144, 145, 122, 212

Feneryolu istasyonu...: 131

Feneryolu...: 147, 237, 216

Ferace...: 262

Feriköy...: 344

Fes...: 27, 117, 130, 178, 221, 259, 378

Fincanlı yokuşu...: 154

Firkete...: 175

Fistan...: 115, 132, 155, 266, 436

Fotin...: 26

Fransa...: 94, 97, 256

Frenk ülkeleri...: 289

-G-

Galatasaray lisesi.....

Gazete idaresi...: 364

Gecelik entari...: 53, 290

Gelinlik...: 70

Gezi kürk...: 53

Gliserin...: 417

Gömlek...: 161, 162, 163, 176

Gözlük...: 130

Göztepe...: 147, 131

Güderi eldiven...: 44

Gülsuyu...: 417

Gümrük...: 41

-H-

Hamam bohçası...: 37

Hamam...: 110, 359

Hamburg...: 279

Hapishane...: 188

Harem dairesi...: 188

Harmaniye...: 42

Haydarpaşa...: 122, 130, 368, 150

Hırka...: 251

Hırka...: 70, 75, 321, 335

Hırka...: 163, 164

Hotoz...: 165

-İ-

Irak...: 272

İç çamaşırı...: 162

İgciler camisi...: 44

İlkokul...: 81, 82, 151

İngiltere...: 23, 95

İpek elbise...: 75

İpek...: 154, 352

İskarpın...: 82, 130, 142, 365, 378

İspitalya...: 330, 332

İstanbul...: 51, 63, 67, 79, 167, 302, 304,
312, 322, 169, 172, 173, 210, 238,
243, 277, 279, 292, 445

İstasyon...: 23

İtalya...: 94

-JK-

Jüpon...: 115

Kadife...: 154

Kafkas dağları...: 313

Kahve...: 151, 153, 215

Kalem...: 153

Kaloş, potin...: 59

Kalpak...: 221

Kanzuk eczanesi...: 219

Kapalı çarşı...: 154

Kapela...: 115, 116

Kaş...: 417

Kaşıkcılar...: 136

Kayış dağı...: 143, 146

Kazlı çeşme...: 151

Kebapçı...: 154

Kınalı saç...: 163

Kıyafet...: 61, 143, 158, 238, 255, 290, 416,
419

Kirpik...: 417

Kolalı gömlek...: 378

Kolluk...: 378

Konak...: 169, 179, 49, 386

Korsaj....: 91, 115, 268

Kostüm....: 142

Köşk....: 43, 41, 236, 237, 125, 169, 174,
381, 154, 159, 160, 161, 163, 165,
167, 211, 216, 218, 219, 326

Kravat....: 47, 142

Kulübe....: 172, 174, 175, 176, 42

Kulüp....: 169

Kumaş....: 42, 154

Kumkapı....: 74, 81

Kundura....: 82, 163, 164

Kurdela....: 165

Kuşak....: 120

Kuşdili....: 243, 150, 122

Kuyumcular içi....: 154

Kütüphane.....: 268, 61, 62, 99

-L-

Laboratuvar....: 271

Laleli....: 31

Lyon....: 279

-M-

Mahalle kahvesi....: 151, 153

Mahalle mektebi....: 151

Mahalle. Kahveleri....: 279, 290

Mahalle....: 27, 34, 81, 82, 280, 281, 282,
323

Mahalleci dükkanı....: 154

Mahkeme....: 33, 74, 81

Makferlan....: 254

Makyaj....: 417

Mama....: 150

Manav dükkanı....: 21

Manav....: 20

Marmara....: 151

Mecidiye köy....: 201

Mektep....: 41, 152, 153

Mendil....: 104, 112, 161, 162, 318, 321

Meyhane....: 380, 398

Mezarlık....: 108

Mezbahalar....: 339

Mintan....: 28

Muayenehane....: 238

Mücevher....: 298

-N-

Nalıncı sokak....: 19

Namaz bezi....: 162

New York....: 110

Nuru osmaniye....: 290

-OÖ-

Oda....: 154, 174, 326, 318, 282, 437

Okul....: 152, 153, 355, 365

Ortaokul....: 151, 153

Otel....: 114, 364

Örtü....: 419

-PR-

Pabuç....: 87, 412

Paça düğme....: 186

Palto....: 251

Pamuklu hırka....: 416

Pangaltı....: 303

Pantolon....: 117, 234, 285, 378, 443

Pantufle....: 416

Pardösü....: 109, 255, 378

Paris....: 51, 63, 64, 66, 67, 73, 173, 249,
450
Pazar....: 19
Peçe....: 144, 145, 261, 262
Pelüş hırka....: 178, 186, 321
Pelüşten....: 164
Peştamal....: 251
Philadelphia....: 279
Pırlanta....: 75, 352
Potur....: 196
Prostela....: 266, 321
Pudra....: 75, 80, 144, 165, 335
Redingot....: 109, 289
Rumeli....: 274, 275

-SŞ-

Sokak....: 19, 21, 28, 43, 56, 85, 125, 149,
151, 167, 171, 175, 199, 218, 231,
244, 254, 285, 290, 302, 429
Sultanahmet....: 37
Sürme....: 80, 165, 417
Şal....: 178
Şalvar....: 289, 432
Şam hırka....: 53, 59
Şam....: 272
Şapka....: 221, 255, 292, 352
Şark demiryolu....: 278
Şehzadebaşı....: 154
Şekerci sokak....: 19
Şemsiye....: 243
Şişli....: 60, 344

-T-

Takke....: 55

Saat....: 266, 298
Saç....: 28, 389, 416, 419
Sakal....: 389
Salon kıyafeti....: 258
Salon....: 267, 269
Salta....: 120, 289
Samur kürk....: 120
Saraçhane....: 165
Saray....: 257
Sarı saç....: 353
Sirkeci....: 154
Siyah tüy....: 352
Sofa....: 213

Taksim....: 221

Takunya....: 82

Tentene....: 164

Terlik....: 82, 155, 162, 163, 165, 251, 306,
321

Tımarhane....: 232, 210

Tıp fakültesi....: 73

Tiyatro binası....: 154

Tranvay durağı....: 19

Tulumbacı kahvesi....: 87

Tuvalet....: 144, 398, 399

Tuvalet....: 258

Türbe....: 37

-UÜ-

Uzun etek....: 42

Uzunçarşı....: 74, 81

Üniversite....: 63

Üsküdar....: 40, 95

-Y-

Yaka...: 160, 251
Yakacık...: 153
Yakalık...: 91, 176, 289, 378
Yakasız gömlek...: 443
Yakut küpeler...: 321
Yalı...: 169
Yaşmak...: 262
Yazlık...: 154
Yedikule...: 151
Yeldirme...: 80, 143, 191, 238, 243
Yelek...: 91, 176

Yelpaze...: 91, 251
Yemek salonu...: 114
Yemen...: 416
Yemeni...: 289, 432
Yenibahçe çayırı...: 150
Yün...: 154
Yüz boyası...: 74
Yüzük...: 165, 352

-Z-

Zembil...: 132
Zeytinburnu...: 151

5. KAYNAKÇA

1. Devellioğlu Ferit: “Osmanlıca – Türkçe Ansiklopedik Lügat”, Aydın Kitapevi Yayınları, 13. Baskı, 1993 – Ankara.
2. Atatürk Kültür, Dil ve tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu, Türkçe sözlük (1. ve 2. Cilt) Türk Tarih Kurumu Basımevi, 1988 – Ankara.
3. Yar. Doç. Dr. Tuncer Hüseyin: “Meşrutiyet Devri Türk Edebiyatı”.
4. Kudret Cevdet: “Türk Edebiyatında Hikaye ve Roman”, İnkılap Kitapevi, 5. Baskı, 1987 – İstanbul.
5. Gürpınar Rahmi Hüseyin: “Şıpsevdi”, Atlas Kitapevi, 7. Baskı, 1990 – İstanbul.